

Chudí na stravenky doplácují i v lékárnách

vloženo: 22.6.2018, 16.32

Čtyřicetiletá matka tří dětí z Prahy dostává polovinu sociálních dávek ve stravenkách a stěžuje si, že nelze nakoupit hygienu. „Stravenky neberou na doplatek na recept v lékárně,“ uvedla její vrstevnice na rodičovské dovolené z Olomouckého kraje.

Zaměstnanci úřadů práce popisují, že klienti nechápou, proč pobírají stravenky, když se zapojují do veřejné služby, anebo že chybí peníze na nájem, který stravenkami platit nelze.

Poslanci se nyní snaží napravit škody zákona, který měl zamezit zneužívání dávek. Poslanec Roman Sklenák (ČSSD) hodlá předložit návrh, kterým by se vše vrátilo do stavu před rokem 2017. Už jednou s tímto návrhem nepochodil. „Ale zdá se, že si taková úprava získává čím dál větší podporu,“ řekl Právu. Zrušila by se tak povinnost vyplácet osobám, které jsou v nezaměstnanosti déle než šest měsíců, třetinu až dvě třetiny příspěvku na živobytí ve stravenkách. Dříve se stravenky vydávaly pouze tehdy, pokud existovalo důvodné podezření, že dávka může být zneužita třeba na hazard nebo alkohol.

I na lístečky lze pořídit alkohol

„Je to slepá cesta, jen komplikuje život chudým lidem a ti, kteří si chtějí pořídit alkohol a cigarety, se k nim dostanou i se stravenkami,“ vysvětlil Sklenák. Zrušení výplaty ve stravenkách je příznivě nakloněn i **lidovec Vít Kaňkovský** i pirátka Olga Richterová. Opírá se o anketu pirátů, jejichž členové by stravenky ze systému hmotné nouze odstranili úplně.

Možná tak dojde na slova odborníků, kteří před neblahými dopady varovali už před rokem, když se norma zaváděla. Nyní už argumentují průzkumem, protože na tento systém žehrají skoro všichni.

Šéfka sněmovního sociálního výboru Radka Maxová (ANO) připouští, že i úplné zrušení je ve hře. „Ještě o tom budeme jednat. Můžeme skloubit dva pozměňovací návrhy, ale než udělat nějakou chybkou, tak je i varianta, že to vrátíme do původního stavu,“ řekla Právu. Podle ní bude také záležet na novém vedení ministerstva práce pod taktovkou ČSSD a na koaličním uspořádání.

Do průzkumu Institutu pro sociální inkluzi a Člověka v tísní bylo sice zapojeno jen 58 lidí, 44 žen a 14 mužů, ale je ilustrativní. Problémy s výplatou dávek ve stravenkách deklarovalo 95 procent z nich.

Víc než polovina dotázaných pečovala o děti, třetina byla starší 50 let, dalších devět byli osobami se zdravotním postižením, z toho tři se zdravotním omezením, čtyři v 1. stupni invalidity a dva ve 2. nebo 3. stupni invalidity.

Nevýhodné kupčení

Nejčastěji si stěžovali, že poukázky dostávají jindy než peníze. Dvě třetiny musí kvůli stravenkám nakupovat draž, na nájem chybí peníze víc než polovině, stejně tolik se potýká s nepříjemnými reakcemi prodavaček, dvě pětiny nemají na další životní potřeby, třeba na hygienu, dopravu, domácí potřeby, oblečení či obuv. A 35 procent nemá peníze na léky.

Podle průzkumu si pak na 70 procent lidí kupuje v obchodech vždy něco navíc, protože na stravenky se peníze nevracejí. Třetina vyměňuje stravenky nevýhodně za peníze – nejčastěji stokrátovou stravenku za 80 korun, desetina i za poloviční cenu. A 14 procent uvedlo, že si za stravenky kupuje alkohol a cigarety. Poslanci nyní projednávají ještě dvě možné úpravy, které mají dopady zmírnit.

Podle jednoho návrhu se má od stravenek ulevit osobám s postižením a seniorům v pobytových sociálních službách, nemocným, kteří jsou hospitalizováni celý měsíc a osobám s příspěvkem do 500 korun.

Druhá úprava chce oprostit od stravenek osoby ve 3. stupni invalidity, pečující o dítě do 10 let v 1. stupni

závislosti na druhé osobě, osoby ve 2. až 4. stupni závislosti na pomoci druhých a seniorům nad 68 let. Oba návrhy pak ještě počítají s úlevou pro osoby s omezenou svéprávností. Nicméně podle odborníků ani jeden návrh největší dopady neřeší. „Při znalosti počtu osob, kterým byl v dubnu 2018 vyplacen příspěvek na živobytí v poukázkách, lze dovodit, že druhý návrh přináší řešení pro něco přes tři tisíce rodin z 69 tisíc,“ uvedla Alena Zieglerová ze zmíněného institutu.

„Je to kapka v moři a zároveň zůstává pachuť podezírání, že matky na rodičovské koupí dětem místo mléka rum. Nebo že invalidé se kvůli stravenkám rádi proběhnou a že lidé nad 50 let mohou za to, že si za půl roku nedokázali najít práci nebo mají příliš nízkou mzdu,“ komentovala.